

τὸν βόκας ἐπὶ τῶν βωμῶν του· τὸ κοῖλον μάρμαρον, ἐν ᾧ ἔρβεσ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων σώζεται ἔτι, καὶ αὐτὸς μάλιστα, διὸς του δηλ., ὡφελήθη αὐτοῦ πολλάκις ἵνα ποτίσῃ τοὺς χοίρους του ἐκ τοῦ συλλεγομένου ἐντὸς αὐτοῦ βροχίνου ὑδατος, ἢ ἵνα ταμιεύσῃ τροφήν των.

Πρὸς τοὺς λόγους αὐτούς τοῦ νεανίου, ἀφῆκε Βαύλην διέρων στεναγμὸν, ἐμφαίνοντα ἀνέκφραστον δδύνην· καταβεβλημένος ἔπειτα ἐπὶ τῆς λιθίνης του ἔδρας, συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν του καὶ ἔκλαυσεν ὡς παιδίον. Τὸ μέγα πτηνὸν ἔκρωζεν ἀποτροπαίως, διέστειλε τὰς μακρὰς του πτέρυγας, καὶ ἡπείλει τοὺς ξένους διὰ τῶν δύνχων καὶ τοῦ ῥάμφους του· ἀλλ᾽ ἡ γραία αἵξῃ ἥρχισε λείχουσα τὰς χεῖρας του κυρίου της καὶ μηκωμένη περιλύπως.

Ἀνεξήγητον δυσθυμίαν προοξένησεν εἰς τοὺς ναύτας ἡ τοιαύτη θέα, καὶ κατέλιπον ἐν σπουδῇ τὴν καλύθην, χαίροντες ὅτι δὲν ἤκουον πλέον τοὺς λυγμοὺς τοῦ γέροντος, τοὺς κρωγμοὺς τοῦ πτηνοῦ καὶ τῆς αἰγῆς τοὺς μυκηθμούς. Ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ πλοῖον, ἔξηγήθησαν ἐκεῖ τὸ γεγονός· ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ πληρώματος εὑρίσκετο εἰς ῥῶσσος σοφὸς, καθηγητὴς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καζάν, ὅστις ἐκήρυξε σπουδαιότατον τὸ συμβάν· Θεὶς. ἐσκευμένως τὸν λιχανὸν ἐπὶ τῆς ῥινός του, ἐθεῖσαί ἦσε τοὺς ναύτας, ὅτι δὲπὶ τῆς νήσου τῶν κονίκλων γέρων εἶνε ἀνηντιρρήτως διάρχαιος θεὸς Ζεὺς, υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, βασιλεύς ποτε τῶν θεῶν. Τὸ παρ' αὐτῷ πτηνὸν εἶνε διάτος, διάρχαιος ἀλλοτε εἰς τοὺς ὄνυχάς του τοὺς φεβερωτάτους κεραυνούς, δὲ γραία αἵξειν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διάμαλθει, διάρχαια τροφὸς, ητίς ἐθίλασε τὸν θεὸν ἐν Κρήτῃ, καὶ τώρα πάλιν τὸν ἔτρεφεν ἔξοριστον διὰ τοῦ γάλακτός της.

Τοιαύτη θυμοκαταρατική ήταν τοῦ Νήλου Άνδερ-  
σεν, καὶ διολογῶ διὰ της ἀφήγησις αὐτῆς ἐπλήρω-  
σεν ἀλγούς τὴν ψυχήν μου. Καὶ αὐτὸς δὲ τὸ ἐπει-  
σόδιον περὶ τῶν μυστικῶν δύσην τῆς φαλαίνης  
ἐκίνησε τὴν συμπάθειάν μου. Ταλαιπωρούν κατοι-

Οὐδὲν ἔχεις, καταφύγιον κατὰ τοῦ ἀθλίου ποντι-  
κολογίου, διπέρ φωλεύει ἐντός σου καὶ σὲ κατα-  
τρώγει ἀδιακόπως· ἐνόσφι ζῆς πρέπει νὰ τὸ σύρης  
μαζύ σου, καὶ δύσον καὶ δὲν δράμης ἀπὸ τοῦ ἀρκτι-  
κοῦ εἰς τὸν νότιον πόλον, ἵνα ξεσθῆς εἰς τὰς κο-  
ρυφὰς τῶν πάγων των, μάτην οἱ κόποι σου! δὲν  
ἀπαλλάσσεται τῶν ῥυπαρῶν αὐτῶν ποντικῶν·  
ἀλλως δὲ, σιγῇ λείπει καὶ τῆς θρησκείας διάπρα-

γορία! Πᾶν μεγαλεῖον δάκνουσιν οἱ ποντικοὶ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ καταπίπτουσιν ἐπὶ τέλους ἐλεσινῶς. Οὔτω θέλεις διδηροῦς τῆς Μοίρας νόμος, ὥστε καὶ αὐτὸς διὰ τῶν ἀθανάτων ὑπατος νὰ κλίνῃ ἐπαισχύντως τὴν κεφαλήν του ὑπὸ αὐτόν. Αὐτὸς, δὲν ὑμησεν διό Οὐμηρος, καὶ ἔγλυψεν εἰς ἐλέφαντα καὶ χρυσὸν διό Φειδίας αὐτὸς δοτις ἔνευε μόνον

κυνηγησιν ἐπ' ὁρύσι  
καὶ ἐκλόνιζε τὸ σύμπαν· αὐτὸς, διέραστης τῆς Λήδας, τῆς Ἀλκυόνης, τῆς Σεμέλης, τῆς Δανάης, τῆς Καλλιψοῦς, τῆς Ιούς, τῆς Λητοῦς, τῆς Εὐρώπης, καὶ τόσων ἄλλων, αὐτὸς κατάκτησε τέλος νὰ κρυθῇ εἰς τὸν έρωτον πόλον, ὅπισθεν θουνῶν πάγου, καὶ νὰ ἐμπορεύηται πρὸς πορισμὸν κονίκλων δέρματα νὰς ἀθλίος τις τῆς Σαρδοίδες κάτοικος.

Δὲν ἀμφιβάλλω διὰ δύπαρχουσιν ἀνθρώποις ἐπι-  
χαίροντες εἰς τὸ τοιοῦτον θέαμα· εἴνε δὲ πιθανῶς οἱ ἀπόγονοι τῶν δυστυχῶν ἐκείνων θοῶν, οἵτινες ἐθύοντο νὰς ἐκατόμβην ἐπὶ τῶν θωμῶν τοῦ Διός. Χαρῆτε, σεῖς! ἐξεδικήθη τὸ αἷμα τῶν προπατό-  
ρων σας, τῶν ἀτυχῶν αὐτῶν θυμάτων τῆς δει-  
σιδαιμονίας. Ήμεις δόμως, οἱ οὐδὲν τρέφοντες κλη-  
ρονομικὸν μῆσος, ἀλγοῦμεν προσβλέποντες τὸ κα-  
ταπεδὸν μεγαλεῖον, καὶ τῷ προσφέρομεν τὸν εὐ-  
λαβῆ ήμῶν ἔλεον. Ίσως δὲ ἡ εὐαισθησία αὐτῆς μᾶς  
ἐμπόδισε νὰ δώσωμεν τὸ σούρχον ἐκεῖνο ὄφος  
εἰς τὴν διήγησίν μας, τὸ ἐμπρόπεον εἰς τὸν ίζοριο-  
γράφον· μόλις ἐπ' ὀλίγον κατωρθώσαμεν νὰ ἐμφο-  
ρηθῶμεν τὴν σούρχοτηταν ἐκείνην, ἦν ἀποκτῆται τις  
μόνον ἐν Γαλλίᾳ. Οὔτω δὲ, συνιεῶντες ταπεινῶς  
ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν εὐμένειαν τοῦ ἀναγνώστου,  
πρὸς δὲν τρέφομεν πάντοτε τὸν θαύματον σεβα-  
σμὸν, αλείομεν ἐνταῦθα τὸ πρώτον μέρος τῶν «ΕΞΟΡΙΣΤΩΝ ΘΕΩΝ». (1)

ΤΕΛΟΣ.

## ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΛΕΒΡΟΥΝ

ΜΕΤΑΕΓΓ Τῶν διασημοτέρων καλλιτέχνων, οὓς  
έλαμπρυνον τὸν δέκατον ὅγδοον αἰῶνα, διλίγεστοι  
προσείλκυσαν τὴν πρόσοχὴν τῶν συγχρόνων αἵτῶν  
τοσοῦτον, οὓς ή γυνὴ αὐτη.

Η Μαρία Λουίζα Έλισάβετ Βιγέου ἐγεννήθη

(1) Δεύτερον μέρος οὗτοῦ ἐθηγαστεύθη οὐτοῦ ἐποίηση πατέ-  
ρος Αντρέαντος.

εἰς Παρισίους τῇ 16 Απριλίου 1755. Ὁ πατήρ αὐτῆς Εὐγένιος ἦτον ὄπωσοῦν ἐπιτήδειος εἰκονογράφος, καὶ ἐν τῷ ἔργαστηρίῳ αὐτοῦ ἡ Ἐλισάβετ παιζούσα, ἐδιδάχθη τὰς ἀρχὰς τῆς τέχνης τοσαύτην δ' ἐπίδοσιν ἀπὸ τῶν παιδικῶν αὐτῆς χρόνων ἔδειξε περὶ τὴν ζωγραφικὴν, ὥστε ἐπταετής μόλις οὖσα, ἐσχεδιογράφησεν ἀνδρα πωγωνοφόρον μετὰ τοιαύτης χάριτος καὶ ἐντελείας, ὥστε ὁ πατήρ της ἔκθαμβος, τῇ εἶπεν. « Ή θὰ γείνῃς ἄριστος ζωγράφος, κόρη μου, η δὲν ὑπάρχει ζωγραφικὴ εἰς τὸν κόσμον. » Ἡ Ἐλισάβετ ἀνεμιμνήσκετο ἐπὶ πολὺ τῶν λόγων τούτων, καὶ ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν, ἀτινα κατέλιπε, φανερόνει τὴν μεγίστην ἐντύπωσιν τὴν ὅποιαν ἐπροξένησαν ἐπὶ τῆς νεαρᾶς φαντασίας της οἱ ἔπαινοι, τοὺς ὅποιους τῇ ἀπηθύνυνεν ὁ πατήρ της εἰς τὸ πρῶτον αὐτὸς ἔργον της.

Τὰ μαθήματα ἀτινα ἡ νέα κόρη ἐδιδάσκετο εἰς τὸν πατρικὸν της οἶκον, κατέστησαν μετ' οὐ πολὺ ἀνεπαρκῆ διὰ πνεῦμα, τὸ δόπιον μετὰ τοσούτον ἐκτάκτου ταχύτητος ἀνεπτύσσετο. Εἰσήχθη λοιπὸν ὡς μαθητευομένη παρὰ τῷ ἀκμάζοντι τότε ζωγράφῳ Βριάρδῳ διὰ τὴν ζωγραφικὴν, τὸν δὲ χρωματισμὸν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Δασέζνου, κατὰ τὸν δόπιον κατεσκεύασε τὴν εἰκόνα τῆς Μαρίας Ἀντωνέττας, ἣτις ἦτον ἀκόμη Δελφίνη τῆς Γαλλίας. Ὁ περικλεὶς Ἰωσήφ Βερνὲ, ἐν τῷ μέσῳ τότε ὧν τοῦ λαμπροῦ τοῦ σταδίου, ἔδωσε πολυτίμους συμβουλὰς εἰς τὴν νέαν κόρην καὶ ἔδειξε πάντοτε πρὸς αὐτὴν πατρικὸν φίλτρον. Ἡ Ἐλισάβετ ἦτο μόλις δεκατριῶν ἐτῶν ὅτε ἀπώλεσε τὸν πατέρα της, ἀλλ' ἡ μήτηρ της τῇ ἐπέτρεψε νὰ ἔχακολουθήσῃ τὰς σπουδάς της εἰς τὰ δημόσια μουσεῖα. Ἐν αὐτοῖς ἡ νεαρὰ καλλιτέχνις ἐζωγράφησεν ἀντίγραφα τῶν λαμπρῶν εἰκόνων τοῦ Ρουβένσου καὶ τοῦ Θεμβράνδου, τοῦ Βανδύκου καὶ τοῦ Κρεζίου, διὰ δὲ τῶν ἀντιγραφῶν τούτων ἐσχημάτιζε φήμην χρωματιστρίας ἐπιδεξίου, καὶ ἐδύνηθη νὰ πορισθῇ μέγιστα χρηματικὰ ποσὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν εἰκόνων της.

Ο πατήρ της ἀποθνήσκων οὐδεμίαν περιουσίαν τῇ κατέλιπεν· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς συνειθυμένη εἰς βίον δαπανηρὸν ἐν Παρισίοις, διὰ νὰ μὴ ὑποστῇ τὴν στέρησιν αὐτοῦ, ἤναγκάσθη νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τῆς τεχνικῆς ἵκανότητος τῆς θυγατρός της, ἣτις ἐπὶ τέλους ὑπεχρεώθη νὰ διατηρῇ διὰ τῆς ἔργασίας αὐτῆς δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν της. Τὴν δὲ θέσιν αὐτῆς ταύτην οὐδόλως ἔβελτίσωσεν ὁ δευτερος γάμος τῆς μητρός της, διότι ἡ ματαία αὕτη

γυνὴ, νυμφευομένη πλούσιον τινα χρυσοχόον, ἥλπιζεν ὅτι ἥθελεν εὐχαριστεῖ τὰς πολυδάπάνους ἀπαιτήσεις της, ἀλλ' εἶδεν ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας τοῦ γάμου της ὅτι ἡ πατήθη ἡ εἰς τὴν ἐλπίδα της ταύτην, διότι ὁ σύζυγός της, λίαν φιλάργυρος ὅν, ἤρνηθη εἰς τε τὴν σύζυγον καὶ τὴν προγόνην του καὶ αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότερα τοῦ βίου πράγματα.

Η εὐφυΐα λοιπὸν καὶ ἡ τέχνη τῆς Ἐλισάβετ ἤσαν τὸ μόνον καταφύγιον τῆς μητρός της, καὶ μ' ὅλον ὅτι ὁ γηραιός φίλος της Βερνὲ τὴν ἐσυμβούλευε πολλάκις νὰ μὴ δίδῃ εἰμὶ ἡ μέρος τῶν κερδῶν της εἰς τὴν μητέρα της, καὶ νὰ φυλάττῃ τὰ λοιπὰ πρὸς ἴδιαν της χρῆσιν, ἐκείνη ὅμως ἔξηκολούθει δαπανῶσα διὰ τοῦ ἐκέρδιζεν εἰς τὰς φαντασιωπληξίας τῆς ἐρωτοτρόπου μητρός της. Πανταχοῦ ἔνθα ἐπαρουσιάζετο ἡ νεαρὰ ζωγράφος προσείλκυε τὰ βλέμματα πάντων διὰ τε τὴν ἔξαιριαν αὐτῆς καλλονὴν καὶ διὰ τὴν τέχνην της ἐν δὲ τοῖς ἀπομνημονεύμασι της ἀναφέρει ὅτι πολλαὶ ἀνδρες ἡράσθησαν αὐτῆς καὶ τὴν παρεκάλεσσαν νὰ ζωγραφίσῃ τὰς εἰκόνας των, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἥθελον ἵσως καρδίσει τὴν καρδίαν της ἀλλ' ὁ πρὸς τὴν τέχνην ἔρως της καὶ ἡ αὐστηρὰ ἥική της ἐματαίωσαν πάντοτε τὰ τοιαῦτα δελέσματα.

Δεκαεξατῆς οὖσα ἐζωγράφησε τὴν μητέρα αὐτῆς μετὰ τοσαύτης χάριτος, ὥστε ὁ Βερνὲ ἴδιων τὴν εἰκόνα ταύτην, ἐσυμβούλευε τὴν Ἐλισάβετ νὰ τὴν παρουσιάσῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ ζητήση νὰ γείνῃ μέλος αὐτῆς. Ἡ μεγίστη νεότης τὴν ἐμπόδισε τότε νὰ εἰσαχθῇ ὡς μέλος τῆς περιωνύμου ἐκείνης Ἐταιρίας, ἀλλ' ἐπη τινὰ μετέπειτα ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ παρευρίσκηται εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις της.

Κατὰ τὸν χρόνον περίου τοῦτον συνεσχετίσθη πρὸς τὸν Ἰωάννην Λεβρούν, ζωγράφον ἀμακαὶ ἔμπαρον εἰκόνων, δστις ἔθεωρεῖτο τότε ὡς εἰς τῶν εἰδημονεστέρων εἰκονοπραγμάνων τῆς Εὐρώπης. Οὗτος ἡράσθη τῆς ὡραίας τεχνιτρίας, τὴν ἔπιεισε νὰ ἐπισκέπτηται τὴν σπανίαν καὶ πλουσίαν εἰκονογραφικὴν συλλογήν του, ὅπως ἔργαζεται, καὶ μετὰ ἔξαμηνον δικαστὴ ἔρωτα, ἔζητησε τέλος τὴν χειρά της. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἡ Ἐλισάβετ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι της ἐκθέτει τὰ κατὰ τὸν γάμον τοῦτον.

« Οὐδὲ κατὰ νοῦν εἴχον κἀν νὰ νυμφευθῶ τὸν κ. Λεβρούν, κακίτοι ἦτον ὡραῖος τὴν μορφὴν καὶ καρίσιες τοὺς τρόπους· ἀλλ' ἡ μήτηρ μου, ἣτις τὸν

ἐθεώρει ἀρκούντως πλούσιον, μὲν ἔδιαζε νὰ μὴ ἀφίσω τοιαύτην τύχην νὰ μοῦ διαφύγῃ, ὅστε καὶ ἐγὼ ἐνέδωσα, φεῦ! ἀνταλλάξασα μίαν βαρυμπόλιαν πρὸς ἑτέραν. Βεβαίως δὲ Λεβρούν δὲν ἦτο κακὸς ἀνθρώπος, τούναντίον δὲ πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους περιποιητικὸς τρόπος του, τὸν ἐδεικνυεν ἀγαθῶταν· ἀλλ' δὲ χαρακτήρος του ἦτο μίγμα τι πρατήτης καὶ βιαιότητος. Δυστυχῶς ἡγάπτα πολὺ τὰς συναναστροφάς τῶν κούφων γυναικῶν, καὶ ἡ ἀδυναμία του αὕτη τὸν παρέσυρεν εἰς τὸ δλέθριον παίγνιον τῶν χαρτίων, ὅπερ μᾶς κατέστρεψεν ἀμφοτέρους. Τοσοῦτον δὲ ἀφειδῆς κατεσπατάλησεν ὅτι ἐκτώμεθα, ὅστε τῷ 1789 δὲν εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν μου εἴκοσι φράγκα διὰ νὰ ἀναχωρήσω ἐκ Γαλλίας, μ' ὅλον ὅτι ἀναχωροῦσα ἐδύναμην νὰ κερδίσω ὑπὲρ τὸ ἐκατομύριον. »

Τὸ συνοικέσιον τοῦτο, δπερ ἐκ μέρους τοῦ συζύγου ὑπῆρξε καθαρῶς κερδοσκοπικὸν, διότι βεβαρυμένος ὁν εἰς χρέον ἐκεῖνος, ἐσκόπει ἐκ τῆς ἵκανότητος τῆς γυναικός του ὑπὲραλλαγὴ τῶν δανειστῶν του καὶ νὰ ζήσῃ βίον ἀνετον, τὸ συνοικέσιον, λέγομεν, τοῦτο ἦτον ἐκ τῶν συνήθων ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν ἐποχὴν Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'. Ο Λεβρούν εἶχε προηγουμένως συμφωνήσει νὰ συνάψῃ γάμον μετὰ τῆς θυγατρὸς πλούσιον τινὸς εἰκονοπώλου Ὀλλανδοῦ παρεκάλεσε λοιπὸν τὴν γυναικά του νὰ κρατήσῃ τὸν γάμον των μυστικὸν, μέχρις οὐ αἱ ὑποθέσεις του ἥθελον περατωθῆναι τοῦτο. Η Κ. Λεβρούν ἔνερε τὴν πρότασιν ταύτην λίαν οἰκτράν, καθόσον καὶ φίλοι τῆς εἰλικρινεῖς τὴν ἐσυμβούλευον νὰ διαφέρῃ τὸν γάμον, ὅστις ὑπ' οὐδεμίᾳν περίπτωσιν ἐδύνατο νὰ τῇ ἀποθῇ εὔτυχής ἀλλ' ἡ νέα γυνὴ ἐνέμεινεν εἰς τὴν ἀπόρασίν της, καὶ λίαν ἀργὰ ἐπεισθῇ ὅτι δίκαιον εἶχεν δὲ διέρτος, συμβουλεύεις αὐτὴν « νὰ κρεμάσῃ μίαν πέτραν εἰς τὸν λαιμόν της καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν μᾶλλον, παρὸν νὰ νυμφευθῇ τὸν Λεβρούν. » Μόλις ἐκεῖνος ἐξωμάλυνε τὰς πρὸς τὴν πρώτην μυηστὴν διαφοράς του, καὶ ἐκήρυξε δημοσίᾳ τὸν μετὰ τῆς Ἐλισάβετ γάμον του, ἥρξατο νὰ τῆς ἀφαιρῇ ὅλα τὰ χρήματα, δισκεῖχε τῷ ἰδρωτι τοῦ προσώπου της κερδίσει, καὶ δισκεῖχε ἐργαζομένη ἐκέρδιζε, καὶ δι' αὐτῶν στολίσας μεγαλοπρεπῶς ἔνα οίκον ἔζη πολυτελῶς, ἐνῷ ἡ σύζυγός του διέτριβε τὸ πλείστον ἐν τῷ μετρίως ἐστολισμένῳ δευτέρῳ δροφώματι.

Ο βίος οὗτος τῆς καλλιτέχνηδος δὲν ἦτο βεβαίως πολὺ εὐάρεστος· ἀλλ' ἐπηγένετο τὴν ἀθλιότητα αὐτοῦ ἡ κακεντρέχεια τῶν κακολόγων, οι-

τινες βλέποντες τὴν ἀδιαφορίαν μεθ' ἡς δὲ Λεβρούν ἐδέχετο τὰς ἐπισκέψεις ἀνθρώπων οὐχὶ τόσῳ ἀνεπιλήπτων, δὲν ἔλειψαν πικρὰς νὰ ἐνσπείρωσι κατὰ τῆς ήθου κατατάτης Ἐλισάβετ μομφάς· ἐπὶ τοσοῦτον μάλιστα κακεντρέχειας προέβησαν, ὅστε διέδιδον ὅτι αὕτη ὥφειλεν εἰς τὰ μειδιάματά της μᾶλλον ἢ εἰς τὴν τέχνην της τὰ μεγάλα ποσὰ, ἄτινα ἐκ τῶν ἔργων της ἐκέρδιζε. Πολλάκις ἡ Ἐλισάβετ, συναισθανομένη τὴν ἀθωότητά της, παρεπονεῖτο κατὰ τῶν ὑπονοιῶν τούτων εἰς τὸν σύζυγόν της ἀλλ' ἐκεῖνος μετὰ χαριεντισμοῦ ἀναλγήτου τῇ ἀπεκρίνετο « Άφες τοὺς ἀνθρώπους νὰ λέγωσιν. Όταν ἀποθάνης, θὰ ὑψώσω εἰς τὸν κηπόν μου στήλην, ἐν τῇ δποίᾳ θέλω καταγράψει τὸν κατάλογον τῶν εἰκόνων, δις ἐζωγράφισες, καὶ τότε δὲ κόσμος θέλει πεισθῆ πᾶς ἀπέκτησες τοσαῦτα χρήματα. » Ἡ γλώσσα αὕτη ἦτο λίαν δηκτικὴ βεβαίως, ἀλλ' ἡ δυστυχὴς Ἐλισάβετ ὥφειλε νὰ ὑπομένῃ οὐχὶ μόνον αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναισχύντους σφετερισμοὺς τοῦ συζύγου της, οὐδὲν μόνον παράδειγμα ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ τὸ μέγεθος. Ότε ἡ Ἐλισάβετ, ζωγραφίσασα τὴν πριγκιπέσσαν Λουδομίρσκαν, ἔλαβε παρ' αὐτῆς δωδεκακισχίλια φράγκα, δὲν ἐδίστασε νὰ σφετερισθῇ καὶ δαπανήσῃ διλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦτο, πλὴν εἴκοσι φράγκων, τὰ δποία εἶχε τὴν γενναιοδωρίαν νὰ παρατήσῃ εἰς τὴν σύζυγόν του.

Ἐνῷ ἡ Ἐλισάβετ ἔπινε τοσαῦτας πικρίας, ἀνεκούφιζεν δυμαὶς αὐτὴν ἡ ἀγάπη μεθ' ἡς τὴν ἐτίμων διάφορα ἔζοχα πρόσωπα. Ἡ Μαρία Ἀντωνέττα, οὐχὶ μόνον ἔζητησε τὴν εἰκόνα της, ἀλλ' πήχαριστείτο πάντοτε καὶ νὰ συμψάλλῃ μετ' αὐτῆς, διότι μετὰ τῶν ἀλλων προτερημάτων της ἡ Ἐλισάβετ ἐκέντητο καὶ φωνὴν θαυμασίκην ταύτην δὲ δὲν ἔλειψε νὰ ἐξυμνήσῃ εἰς ποίημά τι ἀναγνωσθεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ δὲ Δακτρό, ἔνθα εἰπὼν περὶ αὐτῆς, Τῆς Λεβρούν νέας Ροζάλιας ἡ λαμπρὰ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἄκρα δωριστήτη εἶνε δύντως μαγική.

Τοῦ Φαβέλτ θυμούσει ἡ κυκνεία της φωνῆς κ' εἰς αὐτὴν τῆς Ἀφροδίτης τὸ μειδιάμα τοῦ. προσείλκυσε βαγδαίας τοῦ ἀκροατηρίου τὰς χειροκροτήσεις.

Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον, τῷ 1783 ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ, παρουσιάσασα εἰς αὐτὴν εἰκόνα λαμπράν, τὴν δποίαν ἐζωγράφισεν ἐπὶ τοῦ σχεδίου περιφήμου πίνακος τοῦ Ρούθενς, παριστῶντος ἀχύρινον πέτασσον· τὸ δὲ ἔργον αὐτῆς τοῦτο, καίτοι οὐκ δλίγας προκαλέσαν ζηλοτυπίας, ἐθεωρήθη δυμαὶς ὡς ἀριστούργημα λρωματικοῦ φυσικοῦ καὶ θαυμασίας ἀπλότητος.

Καίτοι ένεκα τῶν ἀσωτιῶν τοῦ συζύγου της, ἡ σίκονομικὴ αὐτῆς κατάστασις δὲν ἦτον ὅσον ἔπρεπε νὰ ἦνε ἀνθηρὰ, συνήθοιζεν ὅμως ἀπαξ τῆς ἐδημοκάδος εἰς τὸν οἰκόν της ὅλας τὰς ἐπισημότητὰς τῶν Παρισίων. Ή κοινὴ φήμη διέδιδε περὶ τῶν ἑσπεριῶν αὐτῆς συναναστροφῶν τεράστια πράγματα ἐπιδείξεως καὶ πολυτελείας· ὅτι δηλαδὴ ἡ τράπεζά της ἐκυρτοῦτο ὑπὸ τῷ βάρος τῶν χρυσῶν σκευῶν, ὅτι τὰ δωμάτια της ἐθερμαίνοντο διὰ ξύλου ἀλόντος, ὅτι τὸ πῦρ ἡλάπτετο εἰς τὸν οἰκόν της διὰ χαρτονομισμάτων, κλπ. Καὶ ὅμως ποσάκις δὶ’ ἔλλειψιν χώρου καὶ ἐπίπλων οἱ προσκεκλημένοι ἡναγκάζοντο νὰ καθίσωσι χαρά! Ή Ἐλισάβετ περιγράφει χαρέντως εἰς τὰ Ἀπομνημονιώματά της τὴν δυσχερῆ θέσιν κατά τινα ἑσπέραν τοῦ ὑπερβάρου καὶ γηραιοῦ δουκὸς τῆς Νοάλλης, ὅστις μὴ ἔχων ποῦ νὰ καθίσῃ, διέμεινεν ἐπὶ πολλὰς ὥρας ὅρθις πρὸς μεγίστην του θλίψιν καὶ ἀγωνίαν! Ή μουσικὴ ἐν ταῖς συναναστροφαῖς ἐκείναις ὑπῆρξεν ἴδιον μέλημα, καὶ τὸ μὲν φωνητικὸν μέρος αὐτῆς ἀπετέλουν ὁ Καράτος, ὁ Ἀζενέδος, ὁ Ρίχερος· καὶ ἡ Ἐλισάβετ, τὸ δὲ ὀργανικὸν ὁ Βιόττης, ὁ Γιαρνόθιτζ, ὁ Μαστρίνος, ὁ Κράμερ, ὁ Οὐλμπανδέλος, καὶ δὲ πρίγκιψ Ἐρέτικος τῆς Ηρωσίας, ἀδελφὸς τοῦ Φρειδερίκου Γουλλιέλμου Γ'. Τὰ μικρὰ δεῖπνα, ἀτινα παρηκολούθουν τὰς τοιαύτας συναναστροφὰς, καὶ εἰς τὰ δόποια ἔμενον οἱ υἱᾶλλον εὐνοούμενοι, κατέστησαν περίφημα ἐν Γκλίζ καὶ Εὐρώπῃ, διότι ἐν αὐτοῖς ἡ ἀττικὴ γάρις ἡνοῦτο μετὰ τῆς παρισιανῆς μεγαλοπρεπείας. Οἱ δημοτικὸς ποιητὴς Δελλίλ, ὁ λυρικὸς Λεβρόν, ὅστις ὄμοιος πρός τινας τῶν μεγάλων ἐπαναστάτων τοῦ Όκτωβρίου, ἀπὸ θαυμαστοῦ ἔξαισίου τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, μετεμορφώθη αἴφνης εἰς Πίνδαρον τῆς ἐπαναστάσεως, δὲ ὅδυπαθής Βούφλερος, καὶ δὲ ὑποκόμης Σεγύρος ἦσαν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εὐδαιμόνων ἐκείνων, οἵτινες εἰσέδυον εἰς τὸ τέμενος αὐτὸν τῶν Μουσῶν καὶ τῶν Χαρίτων.

Ημέραν τινὰ, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἐλισάβετ ἀναγινώσκοντος ἐν τῷ νέῳ Ἀναγάρσιῳ περιγραφὴν ἐλληνικοῦ τινος συμποσίου, ἥλθε κατὰ νοῦν εἰς τὴν Ἐλισάβετ νὰ διοργανίσῃ τοιοῦτον, ὡς πρωτότυπον μεταχειριζομένη τὴν Ἀσπασίαν. Πάρκυτα λοιπὸν διετάχθησαν νὰ κατασκευασθῶσιν ἐλληνικὰ καρυκεύματα, καὶ τὸ μικρόν της ἐστιατόριον μετεσκευάσθη εἰς κλασικὴν αἴθουσαν συμποσίου. Παρετέθη ἐν τῷ μέσῳ τράπεζα κατὰ τὸν ἐλληνικὸν τρόπον ἐπεστρωμένη, καὶ παρ’ αὐτὴν αἱλίναι κεκλυμέναι μὲ τάπταται. Οἱ κύριης Πεζάκο προσ-

έφερε λαμπρὰν πορφύραν καὶ δὲ μαρκήσιος Κουβέρτος χρυσῆν λύραν. Οἱ ποιητὴς Λεβρόν, δαφνοστεφῆς καὶ πορφυροὶς ἱματίοις περιθεβλημένος, ἀνέλαβε τὸ πρόσωπον τοῦ Πινδάρου καὶ Ἀνακρέοντος, νέαι δὲ γυναικεῖς διασήμου καλλονῆς, κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον ἐνδεδυμέναι καὶ μὲ κόμην ἀνθοστόλιστον παρεκάθησαν ἐν τῇ τραπέζῃ, ὡς καὶ οἱ ἄνδρες ἀναλόγως ἐνδεδυμένοι. Κατὰ τὴν τεταγμένην λοιπὸν ἡμέραν οἱ συνδαιτυμόνες προσῆλθον εἰς τὴν τράπεζαν ἐν τῷ ἡχῷ τῆς χρυσῆς λύρας, ἥτις ἔπαιζε τὸν κλασσικὸν ἥχον τοῦ Γλούκου «Θεὲ τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυίδου», ἐπανειλημένως δὲ δὲ ποιητὴς Λεβρόν τὴν τράπεζαν «Θεὲ τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυίδου», ἐπανειλημένως δὲ δὲ ποιητὴς Λεβρόν τὴν τράπεζαν «Θεὲ τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυίδου». Κατὰ τὴν τεταγμένην λοιπὸν ἡμέραν οἱ συνδαιτυμόνες προσῆλθον εἰς τὴν τράπεζαν ἐν τῷ ἡχῷ τῆς χρυσῆς λύρας, ἥτις ἔπαιζε τὸν κλασσικὸν ἥχον τοῦ Γλούκου «Θεὲ τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυίδου», ἐπανειλημένως δὲ δὲ ποιητὴς Λεβρόν τὴν τράπεζαν «Θεὲ τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυίδου». Κατὰ τὴν τεταγμένην λοιπὸν ἡμέραν οἱ συνδαιτυμόνες προσῆλθον εἰς τὴν τράπεζαν «Θεὲ τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυίδου». Τρωκτὰ ἐκ σητάμου καὶ μέλιτος, σῦκα, ἐλαῖαι, σταφίδες τῆς Κορίνθου καὶ ἄλλα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἰθισμένα ἐδεσματαὶ ἦσαν ἀφθοναὶ ἐν τῇ τραπέζῃ, δύο δὲ ὠραῖαι δοῦλαι ἔχοντας εἰς τοὺς συνδαιτυμόνες Κύπριον οἶνον ἐντὸς ἀρχαῖων ἀγγείων, ἀνακαλυφθέντων ἐν Ἡρακλείῳ καὶ Πομπήιᾳ. Τοσοῦτον δὲ θαυμασία ἦτον ἡ ἀφομοίωσις, ὥστε δύο τῶν συνδαιτυμόνων βραδύναντες νὰ ἔλθωσιν, ἥμαξες οἰστήλην εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἔμειναν ἔκθαμβοι, νομίσαγτες δὲ τοὺς εὑρίσκοντας εἰς Ἀθήνας ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους.

Τὸ συμπόσιον τοῦτο ἔκαμε τὴν ἐπιστάσαν μέγιστον κρότον εἰς ὅλους τοὺς Παρισίους. Ή Ἐλισάβετ παρεκλήθη νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτὸν, ἀλλ’ ἡρήθη ἐπιμόνως· κακόδουλοι δέ τινες δυσαρεστηθέντες διὰ τοῦτο, τὴν διέδαλον παρὰ τῷ βασιλεῖ, ὡς δαπανήσασταν εἰκοσικισχίλια φράγκα διὰ τὸ συμπόσιον ἐκεῖνο, καὶ μόλις δὲ μαρκήσιος Κουβέρτος ἐδύνηθη νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν Ἐλισάβετ τῆς διαζύλητης. Ή ἵστορία τοῦ συμποσίου διεκοινώθη καθ’ ἀπασαν τὴν Εὐρώπην, συνεπακιζανομένης καὶ τῆς δαπάνης τοῦ οὕτως ἐν μὲν Ρώμῃ ἀνεβίζεσσαν αὐτὴν εἰς τεσσαράκοντα χιλιάδας φράγκων, ἐν Βιέννη εἰς ἔξηκοντα, ἐν Ηπειρίοις εἰς ὅγδοοκοντα «Καὶ ὅμως, διηγεῖται αὐτὴ ἡ Ἐλισάβετ, ἡ ἐπερινὴ αὐτὴ διασκέδασις ἀπήτησε δαπάνην δεκαπέρτε μόρων φράγκων, ἀτινα ἦσαν ἡ ἀναλογία μου.»

Αἱ ὑπερβολαὶ αὗται, ὡς καὶ τὰ παρηκολουθοῦντα σχόλια, αἱ τιμαὶ δὲ παρὰ τῶν εὐγενῶν ἐλάμβανεν, ὁ τίτλος τῆς βασιλικῆς ζωγράφου, σύγγραμμά τι ὅπερ τῷ 1774 ἐξέδωκεν ὑπὸ τίτλου Ἀγράπη τῶν Γάλλων πρὸς τὸν βασιλέα των, ταῦτα πάντα κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐκρήξεως τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἦσαν ἀφορμαὶ μίσους καὶ δυσχερεσκείχας παρὰ τῷ λαῷ δι’ ὅπερ ὅταν ἡ

ἐπανάστασις ἔζερβράγη, ή Ἐλισάβετ ἐννόησεν ὅτι δύναται πλέον νὰ μένῃ εἰς Παρισίους. Απεφάσισε λοιπὸν νὰ μεταβῇ εἰς Ἰταλίαν καὶ μὲ καρδίαν περιαλγὴ ἀπεχαιρέτησε τὴν πατρίδα καὶ τοὺς φίλους της ἀλλ’ ή ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ μετάβασις τῆς ὑπῆρξεν ἀληθής θρίαμβος. Ἐν Βολωνίᾳ ἐγένετο ἀμέσως δεκτὴ ὡς μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἐν Ρώμῃ, ἐπιτροπὴ ἀριστοτεχγῶν ἔξηλθε πρὸς συνάντησίν της καὶ οὕκημα μεγαλοπρεπὲς τῇ προσεφέρθη εἰς τὴν ἐπαυλὴν τῶν Μεδίκων, ἐν Νεαπόλει ἐτεμήθη ὅσον οὐδαμοῦ ὑπὸ τῆς βασιλέσσης, ἀδελφῆς τῆς Μαρίας Ἀντωνανέττας καὶ τῆς ὠραίας Λέδη Χαμιλτων, ἣν καὶ ἔζωγράφισεν ἐν στολῇ βασιλικῇ, κοιμωμένην παρὰ τὰς ὅχθας τῆς θαλάσσης, ἐν Φλωρεντίᾳ τέλος ή εἰκὼν τῆς ἐπέθη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς πόλεως. Ἐν Πάρμᾳ ὀνομάσθη μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἐν Βιέννη εἰσήχθη ἀμέσως εἰς τὴν αὐλὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Καΐντζ, ἐν Βερολίνῳ ἔλαχε μοναδικῆς ὑπόδοχης, ἐν Πετρουπόλει ἔζησεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αἰκατερίνης Β’. καὶ τοῦ Ηλαύλου Α’. καὶ εἰσήχθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν αὐτῆς τῆς πόλεως. Καίτοι δὲ μεγίστων τιμῶν ἀξιουμένη, καίτοι παρακληθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκρατείρας νὰ μείνῃ ἐν Πετρουπόλει, ἡναγκάσθη ὅμως τῷ 1801 ἔνεκα τῆς ὑγείας τῆς ν’ ἀπέλθη ἐκεῖθεν καὶ μεταβῆ ἐις Βερολίνον, ἔνθα ἡ Πρωσικὴ ἀκαδημία τὴν παρεδέχθη μεταξὺ τῶν μελῶν της. Πόθῳ δὲ τῆς πατρίδος κινούμενη ἐπέστρεψε τῷ 1802 εἰς Παρισίους.

Αἱ δυστυχίαι τοῦ Βουρβωνικοῦ οίκου ἐνέπλησαν θλίψεως τὴν καρδίαν της ἔμεινε δὲ πιστὴ εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην καὶ ἔζησεν ἀρκούντως ὅπως ἵδη τὴν παλινόρθωσίν της τῷ 1814. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Ναπολέοντος διέμεινεν ἐπὶ τρία ἔτη εἰς Λονδίνον, ἔνθα καίτοι ἐχθρευομένη ὑπὸ τοῦ ζωγράφου Χοπνέρου, ὅστις παντοιοτρόπως προσεπάθησε νὰ ἐκμηδενίσῃ αὐτὴν, κατίσχυσεν ὅμως καὶ προσείλκυσε τὸν θαυμασμὸν πάντων. Εἰς Κοπέρτην τῷ 1808 ἔζωγράφισε τὴν Κ. Στάελ, καὶ ἐπανελθοῦσα εἰς Παρισίους, ἤγόρασε πλησίον τοῦ Μερλù οἰκόν τινα ἐν ᾧ διέμεινε μέχρι τῆς παλινορθώσεως τῶν Βουρβώνων.

Τῷ 1813 ἀπεβίωσεν ὁ σύζυγος αὐτῆς, πέντε δὲ τὰ ἔτη βραδύτερον καὶ ή μονογενὴς θυγάτηρ της, ὀλίγον δὲ μετέπειτα καὶ δ ἀδελφός της, δην ἥγαπα πολὺ. Αἱ ἀλλεπάλληλοι αὖται δυστυχίαι τὴν προσέβαλον σκληρῶς, καὶ τὴν ἥναγκασαν νὰ ζητήσῃ παραμυθίαν εἰς τὴν ἐργασίαν, καίτοι γραία πλέον οὖσα. Ἐν ἥλικισ ὅγδοοίκοντα ἐτῶν

ἔζωγράφισε τὴν εἰκόνα τῆς ἀνεψιᾶς της Κ. Πιθιέρου, καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ὑπάρχει ἐν τῶν ἀριστῶν αὐτῆς. Ἐν ἔτει 1835 ἐδημοσίευσε τὰ ἀπομνημονεύματά της, ἐν τοῖς δόποις πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαριθμεῖ καὶ τὰ διάφορα ἔργα αὐτῆς, ἀτινά εἰσιν ἔζωγράφιαι ἔξηκοντα δύο εἰκόνες, δεκαπέντε μεγάλου πίνακες καὶ διακόσιαι χωρογραφίαι. Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ τοῦ θανάτου της, ὅστις, ἐπῆλθε τῇ 30 μαρτίου 1842 εἶχε σχεδόν τὸ ὄγδοοκοσὸν ἔθδομον ἔτος τῆς ἥλικίας της. Οἱ πολυχρόνοις δὲ αὐτῆς βίος, δην διηλθεν ἐν ἐργασίᾳ, ἐπιτυχίᾳ καὶ θυμηδίᾳ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ τύπος τῆς λαμπρᾶς ἔκεινης περιόδου, τῆς φαιδρᾶς μὲν καὶ εὐχαρίστου κατ’ ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ πλείστας ὑποκρυπτούσης ἀτελείας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πλήρους ἔλαττωμάτων, ἥτις προηγήθη τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐπήγαγεν ὡς φυσικὴν συνέπειαν, τὴν φρικώδη ἔκεινην κοινωνικὴν ἔκρηκτιν.

E. Σ.

## ΠΟΙΗΣΙΣ.

### ΕΙΡΗΝΗ

Η Η ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΟΣ ΓΥΝΗ.

ΑΣΜΑ Δ'.

Ο διάπλους.

Τὴν Παρθένον καταλείπων ἥδη ἔσπευδεν δ Φοῖδος πρὸς τὸν δολερὸν Σχορπίον, ὑπερκάμψας τὸν Ζυγὸν, τὰ δὲ ἵχην τῶν ποιμνίων καταδείκνυεν ἡ στίβος εἰς τὰ κάτω φερομένων ὑπὸ πλάνων ὅδηγῶν·

τὴν χλωμὴν περιβολὴν των οἱ ἀγροὶ ἐνδεδυμένοι ἔμενον βαθὺ σιγῶντες, ἔφημοι καὶ σκυθρωποί, ή δὲ καίτη τῶν δρέων, ὑπ’ ὅμιλης στεφομένη, διεφαίνετο μακρόθεν σκιερά καὶ λευκωπή —

ὅτ’ εἰς δρυμὸν τοῦ Αἴγιον ἀνεφάνη γαληγαῖον ἀπὸ τῆς δεξείας πρώρας πλοῖον ἀγκυροβολοῦν, καὶ ἡρέμα πρὸς τὸν ρόχθον τοῦ πελάγους προσπαλάξιον ἔνευεν ἀκαταπαύστως εἰς ἀπόπλουν προσκαλοῦν.

“Ηδ’ ἡ φήμη ἴπταιμένη ἀπὸ δώματος εἰς δῶμα σὲ ἀνήγγελ’ ἀπιοῦσαν, καὶ συνέρρεον πολλοὶ ἀσπασμὸν νάσοι προσφέρουν μὲν δακρυσταγές τὸ δυπλικό, δτὶ ἥτον ἡ ἥγαπη καὶ ἡ θλίψις τῶν πολλή.

Ἐκ τοῦ κόλπου ἀποσπῶσαι αἱ μητέρες τὰ παιδία «νά ἡ προσφιλής ἡ μήτηρ, ἔλεγον, ἀναγκωρεῖ», καὶ ἔπαλλεν αὐτῶν δ κόλπος καὶ τὸ πρόσωπον ὀγρίζεις τοῦ χωρισμοῦ τὸ ἄλγος τὸ πικρὸν καὶ τὸ βαρύ . . .